

Som sanger i spel

Av Lars Eggen

Hvor finner man en sanger? Og hvordan?

Er det krevende å være sanger i spel? Og hvilken type sanger trenger du?

De store spelene har i mange år hatt en vellykket modell for samarbeid mellom profesjonelle sangere/skuespillere og amatører. Denne modellen har vist seg å gi gode synergier både på scenen, men også for apparatet som helhet. Flere mindre spel og utendørsteater har også begynt å hyre inn profesjonelle utøvere. For noen er kanskje «kjendis-faktoren» viktigst, mens andre er på utkikk etter å utvikle og heve ambisjonsnivået og spelets uttrykk. Spel har ofte en eller flere roller med tilskrevne sanger. Disse kan være såpass krevende at regissøren (eller produsenten) ønsker å forespørre en profesjonell sanger for denne/disse rollen(e). En profesjonell utøver i ensemblet kan gi gode resultater og løfte spelet til nye høyder.

Lars Eggen.
Foto: Fonnfjell

Hvilken type sanger trengs?

Det er mange ulike sangere, akkurat som det er mange ulike spel med ulike behov. Regissøren har kanskje ett konkret ønske, mens produsenten, eller en i koret, kjenner noen som kunne passet perfekt. For å finne den beste sangeren til rollen bør man uansett definere hvilken type sanger, og ikke minst hvilken type stemme, man ønsker. Er musikken lys eller mørk i toneleiet? Trenger du en sopran, baryton eller en tenor? Med tanke på stemmefag er det skjedd mye med freelance sangerne i Norge de siste årene, med en rekke ulike skoler og skoleringer. Noen har klassisk bakgrunn og en utdanning fra et musikkonservatorium. Her er den akustiske projeksjonen av stemmen i sentrum. Andre har studert ved for eksempel Baardar hvor man fokuserer på musical og dans. Her er ofte det kroppslige uttrykket tydeligere, og sangteknikken basert på forsterkning av stemmen ved hjelp av mikrofon. Det er mange måter å

syngende på og dette må produsent/regissør være bevisst. En klassisk sanger vil i prinsippet klinge sterkere i gode akustiske forhold uten mikrofon mens en musikalsanger kan passe bedre inn i et lydbilde hvor man benytter seg av mikrofoner. Det skal legges til at fler og fler klassisk utdannede sangere ser relevansen ved å være allsidig og kan fungere like godt med mikrofon som foruten, det samme gjelder musikalartister i akustiske omgivelser. Velger man å bruke mikrofon vil også lydmann og lydutstyr spille en stor rolle.

Hvilke behov har sangeren?

Ulike sangere har ulikt behov. Her finnes det ingen fasit, men å legge til rette, og bruke tid på, musikalske øvinger er viktig. Det er lurt med gode oppvarmings og øvelokaler. Sangere ønsker naturlig nok egne prøver for musikk og gjennomgang av det musikalske. Er det større ensembler for alle involverte (amatørene) kan man vurdere å benytte ressursen og kompetansen til sangeren om han/hun er interessert i det. Dette kan være oppvarming av kor, innstudering av sanger og musikalsk ledelse. Her er det viktig å ha gode avtaler/kontrakt hvor slik et avtalt på forhånd og ikke forvente at dette er en oppgave en profesjonell sanger skal gjøre uten vederlag. Mange spel har egne ressurser som forvalter disse oppgavene, og behovene vil alltid være ulike.

Spel spilles ofte utendørs, og vær og vind er faktorer som spiller inn. Her kommer relevansen av å leie inn en profesjonell utøver. En profesjonell sanger (musiker) vil bedre håndtere utfordringene med varierende lytteforhold i ulikt vær. De er også trent i å bedre takle sykdom og krevende kostymer. Kostymene skal helst være bevegelig, og ta høyde for muligheten til å kunne kle seg varmt under kostymet (Norske værforhold kan by på vinterstemning i juli). Er kostymet trangt og lite fleksibelt kan det gå utover sangerens prestasjoner.

Noter og musikk skal være på plass før prøvetiden starter og de skal sendes til sangeren for innøving i god tid før første prøvedag. Dette er sangerens «manus» og må være riktig notert (det hjelper ikke å referere til hva man har gjort tidligere når ingen kan gjengi hvordan dette var). Ikke forvent at sangeren kan sangene slik de «egentlig skal være, og alltid har vært gjort». Er notene i uoverensstemmelse med hva som praktiseres må notene revideres. Husk også at ikke alle liker «å bli med på» sanger som ikke er avtalt på forhånd. Det er viktig at produsent/musikalsk ansvarlig er tydelig på hva sangeren skal syngende når man setter opp kontrakt og innhold.

Hvor finner man en god sanger?

Å finne en sanger som passer din produksjon kan være enkelt for noen, men en utfordring for andre. Å utlyse til prøvesang (audition) kan fungere godt, men man er avhengig av god oppslutning og markedsføring/synliggjøring for å få fullt utbytte av

dette. Det er også en tidkrevende prosess med mye planlegging og tilrettelegging. Man kan kontakte studiesteder for å få noen anbefalt, eller søke på internett. Det finnes egne databaser, men disse er aldri komplett, dog de kan gi noen gode tips. Har man hyret inn en regissør kan han/hun kanskje være til hjelp. Om noen i spelet er «innenfor miljøet» eller har hørt noen aktuelle kandidater tidligere, kan man spørre om en anbefaling eller hjelp med å finne en sanger for produksjonen. Det er også mulig å kontakte andre spel eller produksjonsselskaper/agenturer. Det er viktig å notere seg at behov og budsjett bør samsvare før man kommer med en konkret forespørsel. Oftest er det likevel nettverk og bekjentskaper som rår når man hyrer inn sangere. Når man jobber med castingen, bør man også vurdere aspektet med lokal tilhørighet. Passer det å leie inn et kjent navn som kan trekke publikum, eller gi lokale nykommere sjanser som kan øke lokalmiljøets kulturelle selvtillit? Eller kanskje begge deler?

Å benytte seg av sanger(e) i spel er et godt utgangspunkt om man vil fremheve musikken, løfte spelets ambisjonsnivå og kunstneriske profil. Mulighetene er mange, og norske spel har vært, og er, en viktig arbeidsplass for profesjonelle sangere.

Lykke til med å finne den rette sangeren til ditt spel.

Lars Eggen er i fra Tyllidalen i Østerdalen og har etablert seg som en allsidig sanger i norsk musikkliv. Han har sunget en rekke roller, flere av de tilskrevet Eggen, og har mottatt flere priser og stipender. Eggen dirigerer kor, er mye brukt som seminarholder og underviser. Eggen er styreleder i Tylldalspelet, og jobber som produsent for bla. seteroperakonseptet Opera Di Setra. Eggen er daglig leder i Opera Trøndelag.